

Leven met een probleemhond

Auteurs: Marieke van der Burgt en Eline Teygeler (Tinley)

Foto's: Ron Baltus

Dé perfecte hond bestaat niet. Ieder dier heeft bepaalde eigenschappen die voor de omgeving wellicht storend zijn. Toch zijn er veel eigenaren die hun hond wel als 'perfect' zien; ze waarderen de positieve eigenschappen en nemen eventuele mindere eigenschappen voor lief. Zolang de hond zelf geen last heeft van het ongewenste gedrag, de eigenaar niet en de omgeving ook niet, leeft iedereen nog lang en gelukkig.

De werkelijkheid is vaak natuurlijk anders. Een grotere groep honden vertoont ongewenst gedrag, waarvan de eigenaar hulp zoekt bij een gedragstherapeut. Deze gedragstherapeut geeft dan inzicht in het ontstane gedrag en handvaten om het probleemgedrag te hertrainen. Dan start een periode van training, waarbij de eigenaar, de begeleidende gedragstherapeut, maar ook het karakter van de hond bepalen welk eindresultaat bereikt kan worden. Er zijn namelijk grenzen aan het beïnvloeden van gedrag; eigenaren zullen soms ook moeten leren leven met 'de gebruiksaanwijzing' van hun hond. Hoe moeilijk is het als eigenaar van een probleemhond?

Kritiek en andere meningen

De drempel om een afspraak te maken bij een gedragstherapeut is voor veel mensen vaak hoog. Eenmaal deze stap gemaakt, dan ervaren mensen het meestal als prettig dat ze meer inzicht hebben in de oorzaken van het probleemgedrag en een gericht plan van aanpak krijgen. Enthousiast en vol goede moed beginnen de eigenaren aan het therapieplan. Het is dan van belang dat het plan van aanpak wordt uitgevoerd zoals dit tijdens het consult is besproken. Coaching en begeleiding van de gedragstherapeut zullen de eigenaar steunen in dit proces. Daarentegen kunnen meningen van mensen in de omgeving het traject ook moeilijker maken. Ongevraagde adviezen van burens, familieleden of medehondenbezitters in het park maken dat eigenaren gaan twijfelen of zich alleen voelen. Nog steeds komt het voor dat instructeurs of trainers op hondenscholen de ingeslagen weg van eigenaar en gedragstherapeut liever niet volgen, omdat ze andere meningen hebben over de aanpak van honden. 'De eigenaar moet gewoon de baas zijn over de hond, dan is het probleem zo over'. Het spreekt voor zich dat dit niet motiverend werkt voor een eigenaar met een hond in hertraining. Soms werkt het zelfs averechts; omdat er tijdens de training iets gebeurt waardoor de hond weer terugvalt in zijn ongewenste gedrag (angst of agressie). Voor een eigenaar (én de hond) is het dus prettig als gedragstherapeut en instructeur op de hondenschool met elkaar communiceren.

Alles is op te lossen?

Lang niet altijd zijn gedragsproblemen 100% oplosbaar. Dit ontorechte beeld wordt wel vaak in de media geschetst. Er wordt hierbij voorbij gegaan aan het feit dat sommige achterliggende oorzaken van het probleem veel minder door middel van training beïnvloedbaar zijn. Erfelijke aanleg of rasgebonden eigenschappen 'zitten in de aard van het beestje'. Het zijn factoren waar je altijd rekening mee dient te houden. Als een hond niet goed gesocialiseerd is, zal dit levenslange gevolgen kunnen hebben in onder andere stressbestendigheid, mate van angst en herstelvermogen. Dit betekent natuurlijk niet dat mensen geen actie moeten ondernemen om het gedrag van hun hond te begrijpen en te veranderen. Door middel van training kunnen in de meeste gevallen wel de 'scherpe randjes' van het gedrag worden hertraint, de eigenaar leert de hond beter kennen en weet hoe het gedrag van de hond in moeilijke situaties gestuurd kan worden.

Gebruiksaanwijzing

Het is niet altijd makkelijk voor mensen om te accepteren dat hun hond 'een dier met gebruiksaanwijzing' blijft. Voor de ene eigenaar is het normaal dat hun herder als waakhond niet in aanraking komt met visite en in deze situaties in de bijkeuken achter een hekje staat. Voor een ander is dit moeilijk te accepteren; immers je wilt toch het liefst af van al die extra voorzorgsmaatregelen. Ook bij agressieproblemen naar andere honden speelt dit een rol. Als een hond ooit betrokken is bij bijtincidenten, waarin het slachtoffer ernstig verwond is of zelfs gedood, blijven voorzorgsmaatregelen altijd van kracht. Het is heel menselijk om na 3 jaar wandelen tussen andere honden met een gemuilkorfde hond te denken dat zijn probleem 'over' is; het is immers al jaren goed gegaan. Helaas is gebleken dat ook na jaren de hond weer kan vervallen in zijn gedrag. Zeker als de hond in de omstandigheden komt waar hij weer 'getriggerd' wordt in de agressie. Zonder muilkorf kan hij wél bijten, en het verleden heeft ons geleerd dat de hond bijt met ernstige schade. Voorzorgsmaatregelen blijven dus vaak belangrijk.

Verantwoording en respect

Hondeneigenaren zijn verantwoordelijk voor het gedrag van hun dier. Of je hond nu kwispelend de weg oversteekt om vriendelijk kennis te maken met andere honden, of agressie vertoont. Helaas tonen niet alle hondeneigenaren respect voor andere hondenbezitters en laten zij hun hond gewoon naar alle honden toerennen, ook als het zichtbaar is dat de andere eigenaar zijn hond aanlijnt en afstand neemt. Deze hondeneigenaren hebben vaak 'makkelijke' honden, waardoor ze zich niet kunnen inbeelden dat een andere hond hier niet van gediend is. Feit blijft dat er weinig controle is over hun hond, waardoor honden, mensen en verkeer in de omgeving last kunnen ervaren. In de praktijk blijkt dat veel eigenaren van een probleemhond respect krijgen van hondenbezitters als hun hond met muilkorf loopt of wanneer zij moeite doen om de hond ander gedrag

aanleren. Dit respect maakt het voor eigenaren veel makkelijker om te leren leven met een hond met gebruiksaanwijzing.

Focus op leuke dingen

Een hond met ongewenst gedrag kan het leven van de eigenaar behoorlijk beïnvloeden. Niet naar buiten durven wanneer het 'wandelspitsuur' is, omlopen als je een hond aan de andere kant van de straat ziet, helemaal niet meer durven wandelen in eigen wijk, geen visite meer durven uit te nodigen, je schamen op de hondenschool omdat jouw hond zo vervelend doet. Het is belangrijk dat eigenaren zich ook focussen op de fijne eigenschappen van de hond. Overigens is het niet makkelijk voor sommige honden om nog ergens leuk bezig te zijn. De gemiddelde hondenschool geeft groepslessen en honden moeten aan bepaalde eisen voldoen. Dit betekent dat juist mensen met een probleemhond 'buiten de boot' vallen en geen gelegenheid krijgen om leuke dingen met hun hond te gaan trainen. Een gat in de markt...

Consequent volhouden

Ieder dier en mens heeft een bepaalde consequentheid nodig; het is fijn als veel dingen redelijk voorspelbaar zijn en als we weten wat we moeten doen. Ook bij het hertrainen van honden is het belangrijk om duidelijk te zijn en de richtlijnen van de training strikt na te leven. Makkelijker gezegd dan gedaan, weinig mensen zijn namelijk consequent. Soms zijn er onvoorziene omstandigheden waardoor een hond vervalt in zijn probleemgedrag. Bij een hond die verlatingsangst heeft, wordt er van een eigenaar vaak verwacht dat ze het alleen thuis zijn langzaam opbouwen. Buiten de trainingen mag de hond dan absoluut niet alleen thuis zijn. Je kunt je voorstellen in wat voor een moeilijke situatie zo'n eigenaar komt als hij ziet dat hij kat voor het huis wordt aangereden en ineens de hond wél alleen moet laten. Nood breekt wet, maar de hond vervalt weer terug in het probleemgedrag en soms kan een eigenaar het dan niet meer opbrengen om opnieuw te starten met de training.

Voelt als falen

Soms is het ongewenste gedrag van de hond niet op te lossen of te 'managen' in de huidige situatie, bij de huidige eigenaar. Natuurlijk zijn er mensen die té makkelijk denken over herplaatsing of zelfs euthanasie van een hond met gedragsproblemen. Soms echter is één van deze routes wel de beste oplossing, voor zowel baas als hond. Eigenaren die hun hond herplaatsen of in laten slapen kunnen niet altijd rekenen op begrip van de omgeving. Het is een zware beslissing die weloverwogen, in overleg met een deskundige én een dierenarts genomen moet worden. Ook voor een eigenaar voelt dit als falen, ondanks dat hij of zij soms geen keuze heeft omdat dagelijkse aanpassingen emotioneel als te zwaar ervaren worden.

Toch leerzaam

Eigenaren van honden met ongewenst gedrag, die actie ondernemen, verdienen respect. Want het is niet altijd makkelijk om gedrag te veranderen. Maar als er verbetering in zit, geven eigenaren ook vaak aan dat ze veel geleerd hebben van hun hond. De relatie met de hond wordt beter en hechter. De zoektocht naar de gebruiksaanwijzing is dan voltooid; acceptatie bij de eigenaar, betere controle over de hond en een mooie relatie tussen eigenaar en hond.
